

Beter besturen met de Benchmark PO&VO

In het funderend onderwijs werd in februari 2021 de Benchmark PO&VO geïntroduceerd. Het mbo maakt al jaren gebruik van een benchmark voor de sector. Wat kan een bestuurder doen met zo'n instrument? En hoe helpt het de sector als geheel? We vroegen het aan het collegiale bestuur van de Landstede Groep, waaronder zowel mbo- als vo-scholen vallen.

De benchmark geeft een bestuurder inzicht op hoofdlijnen, vindt Theo Rietkerk, die samen met Tjeerd Biesterbosch het college van bestuur van de Landstede Groep vormt. Voorzitter Rietkerk richt zich vooral op de mbo-scholen van het bestuur, Biesterbosch op de vo-scholen. "Inzicht op hoofdlijnen heb je nodig om te verantwoorden over wat je als bestuur doet, bijvoorbeeld als het gaat om begroten", licht Rietkerk toe. "Het helpt ook om te kijken of je wel zoveel mogelijk geld vrijmaakt voor het primaire proces. En het helpt uiteindelijk bij het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Die heeft immers te maken met de randvoorwaarden die de benchmark inzichtelijk maakt. Met behulp van de benchmark kun je de analyse

beter maken. Je ziet aan de hand van gemiddelden waar je in jouw organisatie op kunt sturen."

BEWUSTE KEUZE

In het mbo gebruiken besturen al sinds 2007 een benchmark. Rietkerk: "Zelf werk ik sinds eind 2014 bij Landstede en zo lang ben ik ook bekend met de benchmark. De zes stichtingen van de Landstede Groep hadden het moeilijk toen ik kwam. De benchmark heeft ons geholpen om beter te presteren op de parameters liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit." Ook de kosten voor bijvoorbeeld management en bestuur werden door de benchmark inzichtelijk. "In 2015, toen we in het verbeterproces zaten, constateerde ik dat we relatief veel directeuren hadden. Het aantal directeuren is nu nog maar een derde van toen. De kosten voor directie en management zijn sterk afgenomen en het bedrag dat naar docenten en daarmee de studenten gaat, is juist groter geworden." De benchmark ondersteunt Landstede eveneens bij het inzichtelijk maken van de kosten van de schoolgebouwen, vertelt medebestuurder Biesterbosch. "We hebben 44 schoolgebouwen, ongeveer de helft in het mbo en de helft in het vo. Met behulp van de benchmark hebben we de vierkante meters per leerling kunnen vergelijken met die van scholen om ons heen. Wij blijken per student in het mbo meer vierkante meters te hebben. Ik denk wel dat ik weet waardoor dat komt, want wij houden van kleine scholen en niet zo van grote campussen. Maar de consequentie is dat het duurder is. We gaan dat nu verder uitzoeken, zodat we vervolgens een bewuste keuze kunnen maken."

STAKEHOLDERS

"De benchmark ondersteunt je als bestuurder ook in het gesprek met stakeholders", merkt Biesterbosch. "Als de MR of de raad van toezicht informeert of een afdracht niet te

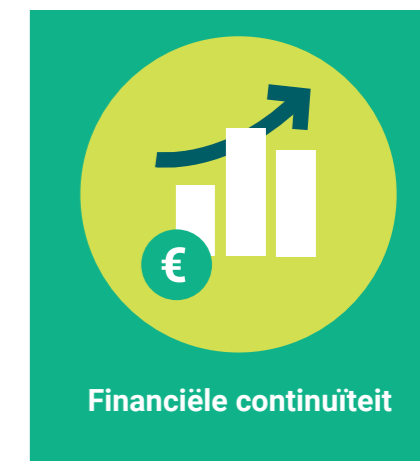
'Met de benchmark in je achterzak kun je een onderbouwd antwoord geven'



Financiële Baten



Bestuursprofiel



Financiële continuïteit



Huisvesting



Medewerkers



Onderwijskwaliteit (2021)

hoog is, kun je met de benchmark in je achterzak een onderbouwd antwoord geven. En als je nieuwbouw wilt neerzetten, kun je de kosten per vierkante meter vergelijken met die van andere besturen en op basis daarvan het gesprek met de raad van toezicht houden." Rietkerk vult aan: "Je kunt met de cijfers uit de benchmark het gesprek objectiveren. En vervolgens, als je dat wilt, gemotiveerd afwijken van de gemiddelden van vergelijkbare besturen."

DEN HAAG

Jaarlijks heeft Rietkerk een bijeenkomst met tien andere mbo-instellingen. Bij die gelegenheid gaan de bestuurders samen diep op de cijfers van de benchmark in. "We stellen ons kwetsbaar op, we geven ons echt bloot. Maar dat helpt wel om binnen je eigen bestuur de goede dingen te doen. Ik leer daar echt hoe we ons als bestuur verder kunnen ontwikkelen."

Een benchmark helpt niet alleen individuele besturen, maar ook de sector als geheel, is de ervaring van Rietkerk, die tevens lid is van de CDA-fractie in de Eerste Kamer. "Als je collectief de goede dingen doet en aan het ministerie van OCW de trends kunt aangeven, ben je minder onderhevig aan incidentenpolitiek", zegt hij. "Je kunt de hypes 'dempen', bijvoorbeeld als het gaat over de vermogenspositie van onderwijsbesturen. Het is sterk als je kunt uitleggen waarom iets gebeurt."

WAT IS DE BENCHMARK PO&VO?

Sinds 1 februari 2021 is de Benchmark PO&VO openbaar. Met dit nieuwe online informatie-instrument hebben schoolbesturen de mogelijkheid om op basis van betrouwbare data hun gegevens naast die van vergelijkbare besturen te leggen. Zo krijgen ze een goed beeld hoe ze ervoor staan. Bovendien kunnen ook andere geïnteresseerden de Benchmark PO&VO raadplegen om inzicht te krijgen in het bestuur in het funderend onderwijs, bijvoorbeeld als het gaat om de inzet van middelen, medewerkers en onderwijsopbrengsten. Bij het verschijnen van dit nummer hebben 120 vo-besturen een account aangemaakt; dat is ongeveer 40 procent van alle vo-besturen. Een belangrijk onderdeel van het benchmarkprogramma zijn de sectorrapportages van het po en het vo. Per sector publiceren de PO-Raad en de VO-raad elk een rapportage in aanvulling op de Benchmark PO&VO. Die sectorrapportage vertelt het eigen verhaal van de sector binnen de actuele context op basis van betrouwbare data, met name uit de Benchmark PO&VO en uit andere bronnen die de PO-Raad en VO-raad gebruiken. Op basis van de sectorrapportages kan onder meer het gesprek met de politiek worden gevoerd.

→ Kijk voor meer informatie en het aanmaken van een account op benchmarkpovo.nl.